

Κ. Σημίτης

Η κρίση των πολιτικών συστημάτων όπου διαπιστώνεται έχει τα ιδιαίτερα της χαρακτηριστικά. Εμφανίζεται άλλοτε ως αδυναμία του πολιτικού συστήματος ν' ανταποκριθεί στις ραγδαίες μεταβολές που συντελούνται στο διεθνές περιβάλλον, στην κοινωνία, στις κρατούσες αντιλήψεις. Άλλοτε ως αποτέλεσμα προσωποκεντρικών και συγκεντρωτικών μηχανισμών που αδιαφορούν για κανόνες. Σε κάθε περίπτωση η δημοκρατία με τους δεσμούς, τις αρχές, τους κανόνες λειτουργίας της νοθεύεται ή υπονομεύεται, εξουσιαστικοί μηχανισμοί και σκοπιμότητες κυριαρχούν. Ο πολίτης αισθάνεται όλο και πιο μακριά από τα κέντρα αποφάσεων και τη δυνατότητα συμμετοχής.

Στις χώρες της δυτικής Ευρώπης η πολιτική κρίση κατά κανόνα δεν είναι κρίση του πολιτικού συστήματος. Είναι κρίση κυβερνητικών επιλογών, κρίση πολιτικών προτάσεων. Είναι κυρίως η αδυναμία των νεοφιλελεύθερων κυβερνήσεων να δώσουν ικανοποιητικές απαντήσεις στα προβλήματα των κοινωνιών τους και η αδυναμία της ευρωπαϊκής αριστεράς να πείσει την πλειοψηφία των κοινωνιών για μια άλλη πορεία. Ωστόσο το πολιτικό σύστημα λειτουργεί. Φαινόμενα κρίσης του πολιτικού συστήματος διαπιστώνονται σποραδικά με κύρια αιτία την διαπλοκή οικονομικής και πολιτικής εξουσίας.

Στον τόπο μας αντίθετα έχουμε όχι μόνο αδιέξοδα που δημιουργούν οι κυβερνητικές επιλογές αλλά και κρίση του πολιτικού συστήματος.

Το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από αντιλήψεις και πρακτικές που θέλουν τον πολίτη σε διαρκή άμεση ή έμμεση εξάρτηση από το πολιτικοδιοικητικό σύστημα και την κομματική εξουσία. Κυρίαρχη επιδίωξη του πολιτικού συστήματος είναι η νομή της εξουσίας και μέσα από αυτήν η εκμετάλλευση των πλεονεκτημάτων που διασφαλίζει η κατοχή θέσεων. Επιδίωξη είναι η χειραγώγηση των πολιτών και ο έλεγχος των ελευθεριών και δυνατοτήτων ανάπτυξης της κοινωνίας. Το σύστημα καλλιεργεί τον συγκεντρωτισμό και τον περιορισμό των κοινωνικών ελέγχων και αντιδράσεων. Στην Ιταλία μίλησαν για "κομματοκρατία". Για την Ελλάδα πιο πετυχημένος θα ήταν ο όρος "κομματική μονοκρατορία".

Η δυναμική αλλαγής και η αναζήτηση του εκσυγχρονισμού απορέει από αντικειμενικές μεταβολές όπως η κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού, η ευρωπαϊκή ενοποίηση, η διαρκής ανασύνταξη της οικονομίας, η μαζική επικοινωνία, οι νέες τεχνολογίες, που καθιστούν επιτακτική μια άλλη λειτουργία του πολιτικού συστήματος, μια διαφορετική κοινωνική οργάνωση.

Στην δυναμική αυτή συντάσσονται όλο και περισσότερο παράλληλες αντιλήψεις για τον τρόπο οργάνωσης της κοινωνίας. Όλο και περισσότερα αιτήματα αμφισβητούν το σύστημα και πιέζουν για την μετεξέλιξη του. Ζητούν περισσότερη ελευθερία, περισσότερες δυνατότητες για ατομικές και συλλογικές πρωτοβουλίες, περισσότερο αντιεξουσιαστικό έλεγχο απέναντι σε αυταρχικούς και συγκεντρωτικούς μηχανισμούς. Θέλουν το πολιτικό σύστημα να λειτουργεί με κανόνες διαφάνειας και ηθικής, να υπηρετεί συλλογικούς στόχους της κοινωνίας.

Η κρίση του πολιτικού συστήματος οδηγεί τη χώρα μας στην περιθωριοποίηση και την παρακμή. Η πολιτική αποτελμάτωση στρέφει τους πολίτες μακριά από την πολιτική, τους οδηγεί σε μηδενιστικές προσεγγίσεις ενώ αναπαράγει ή και επιβεβαιώνει τις κάθε είδους συντηρητικές δυνάμεις που επιζούν χάρη στο πελατειακό κράτος και στο λαϊκισμό. Η πορεία αυτή είναι επικίνδυνη γιατί απειλεί και ήδη κεκτημένους βαθμούς ελευθερίας, δημοκρατίας, συμμετοχής και αντιπροσώπευσης. Η συνολική φθορά επιτρέπει την αναβίωση μεγαλοϊδεατισμών, φαινόμενα εθνικιστικού λαϊκισμού, παρωχημένες συνταγές για νέους σωτήρες, πρόσδετες μορφές χειραγώγησης της κοινωνίας.

Πρέπει να κόψουμε τα δεσμά υποταγής της κοινωνίας στην κομματική μονοκρατορία και να χτίσουμε μια πολιτεία οργανωτή ελευθερίας και όχι εξάρτησης και καταπίεσης. Να ισχυροποιήσουμε την κοινωνία.

Το πολιτικό σύστημα πλησιάζει τα όρια αντοχής του. Δεν συμβαίνει το ίδιο με τους υποστηρικτές του. Γι' αυτό χρειάζονται συγκρούσεις. Η υπέρβαση της παραδοσιακής πολιτικής, η ανατροπή ενός συστήματος αναχρονισμού και παρακμής απαιτεί αναμετρήσεις με κατεστημένες πρακτικές, με συμφέροντα που επικυριαρχούν ερήμην της ηθικής, με μηχανισμούς αναπαραγωγής της μετριότητας και της διαφθοράς.

Πρέπει να δυναμώσουμε τους πόλους που επιδιώκουν μια διαφορετική λειτουργία του πολιτικού συστήματος και της κοινωνίας. Χρειάζεται συσπείρωση γύρω από ιδέες, προγράμματα, πρωτοβουλίες. Η απογοήτευση και η οργή για όσα μας καταδυναστεύουν μπορούν να μετατραπούν σε ελπίδα και δράση, να οδηγήσουν σε σύγκρουση με το χθες. Η ευθύνη είναι όλων μας.

πολιτικού συστήματος. Η εξέλιξη ^{ωροεία} αυτή είναι επικίνδυνη γιατί απειλεί και ήδη κερτημένους βαθμούς ελευθερίας, δημοκρατίας, συμμετοχής και αντιπροσώπευσης. Η συνολική φθορά επιτρέπει την αναβίωση μεγαλοϊδεατισμών, φαινόμενα εθνικιστικού λαϊκισμού, παρωχημένες συνταγές για νέους σωτήρες, πρόσδετες μορφές χειραγώγησης της κοινωνίας.

Πρέπει να κόψουμε τον ομφάλιο λώρο ^{τα δεσμά υψωταγή της κοινωνίας από κομματική μπουρατορία} μεταξύ κράτους και κοινωνίας επανεγκαθιστώντας ^{και να χτίσουμε μια} την πολιτεία ^{την κοινωνία} οργανωτή ελευθερίας και όχι εξάρτησης και καταπίεσης. ^{να το χρονοωοιήσουμε}

Το πολιτικό σύστημα πλησιάζει τα όρια αντοχής του. Δεν συμβαίνει το ίδιο με τους υποστηρικτές του. Γι' αυτό χρειάζονται συγκρούσεις. Η υπέρβαση της παραδοσιακής πολιτικής, η ανατροπή ενός ^{αναρροσιστήματος} πολιτικού συστήματος αναχρονισμού και παρακμής απαιτεί ^{αναρροσιστικές} αναπόφευκτα συγκρούσεις με κατεστημένες πρακτικές, με συμφέροντα που επικυριαρχούν ερήμην της ηθικής, με μηχανισμούς αναπαραγωγής της μετριότητας και της διαφθοράς.

Πρέπει να δυναμώσουμε τους ^{ωρίους} συνδετικούς κρίκους ^{επιδημιών για} αυτής της κοινωνίας που ^{επιδημιών για} δέλει ένα ^{διαφορετικό είδος} πολιτικό σύστημα ^{και στη} για ^{κωροσού} άλλα κοινωνίας. Χρειάζεται συσπείρωση γύρω από ιδέες, προγράμματα, πρωτοβουλίες και ^{κωροσού} πρακτικές ^{να οδηγηθούν σε} σ' αυτή την κατεύθυνση. Η απογοήτευση και η ^{να οδηγηθούν σε} οργή για όσα μας καταδυναστεύουν, να μετατραπούν σε ελπίδα και δράση, ^{να οδηγηθούν σε} για συγκρούση με το χδες. Η ευθύνη είναι όλων μας.